

Huoltovarmuusorganisaatio

Ruokapalveluiden huoltovarmuus ja varautuminen

Ammattikeittiöosaajat ry:n seminaari 7.5.2025

Virpi Kulomaa
valmiuspäällikkö, MaRa ry
Ruokapalvelupooli
Huoltovarmuusorganisaatio

Mitä huolto- varmuudella Suomessa tarkoitetaan?

Huoltovarmuus on

- Yhteiskunnan varautumista mahdollisiin kriiseihin ja häiriötilanteisiin.
- Jatkuvuudenhallintaa turvaamalla elintärkeät toiminnot avainsektoreilla: **elintarvikehuollossa**, energiahuollossa, logistiikassa, terveydenhuollossa, finanssialalla, teollisuudessa ja digitaalisissa toiminnoissa.
- Laaja-alainen, koko yhteiskunnan kattava toimintamalli.
- Huoltovarmuutta ylläpidetään HVK:n koordinoimalla verkostolla.

Huolto- varmuudessa on mukana koko yhteiskunta

Huoltovarmuuskeskus (HVK)

- Tehtävänä on Suomen huoltovarmuuden ylläpitämiseen ja kehittämiseen liittyvä suunnittelu ja operatiivinen toiminta.
- Huolehtii yhdessä yrityselämän, kolmannen sektorin ja viranomaistahojen kanssa siitä, että myös kriisitilanteissa yhteiskunta toimii ja elämä jatkuu mahdollisimman häiriöttä.
- Huoltovarmuuskeskuksella on tehtäviä normaaliaikoina sekä normaalioloista poikkeavia tehtäviä poikkeusoloissa ja vakavissa häiriötilanteissa.
  - Tehtäviä mm. materiaallinen varautuminen, varmuus-, turva- ja velvoitevarastointi, tilannekuvatyö, kansainvälinen varautumisyhteistyö, valmiusyhteistyö ja valmius toteuttaa erityistehtäviä

Huoltovarmuusorganisaatio (HVO)

- Verkosto, joka työskentelee yhdessä Suomen toimintakyvyn ja sen edellyttämän huoltovarmuuden hyväksi.
- Verkoston toimijoita ovat
  - Huoltovarmuuskeskus
  - Eri toimialojen sektorit, poolit ja varautumisen alueelliset toimikunnat (ELVAR)
  - Edunvalvontajärjestöt
  - Kumppanijärjestöt (SPEK, SPR)
  - Yritykset
  - Puolustusvoimat
  - Ministeriöt, virastot ja laitokset,
  - VNK
  - Aluehallintovirastot ja ELY-keskukset
  - KV-yhteistyö (Pohjoismaat, EU, Nato, OECD, IEA)

Huoltovarmuus-organisaatio

Elintarvikehuoltosektori

- **Elintarvikehuoltosektori koordinoi alan varautumista ja on yhtenäinen koko elintarvikehuollon huoltoketjun kokonaisuus.**
- Sektorin poolit ja kotiorganisaatiot
  - **Alkutuotantopooli**
Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto MTK ry
  - **Elintarviketeollisuuspooli**
Elintarviketeollisuusliitto ETL ry
  - **Kauppa- ja jakelupooli**
Päivittäistavarakauppa ry
  - **Ruokapalvelupooli**
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Elintarvikehuoltosektori

Ruokapalvelupooli

- Huoltovarmuuskeskus perusti Ruokapalvelupoolin osaksi Elintarvikehuoltosektoria tammikuussa 2024
- Ruokapalvelut on tunnistettu tärkeäksi linkiksi suomalaisen elintarvikehuollon ketjussa
  - yli 350 miljoonaa ateriaa/vuosi julkisiin ruokapalveluihin (päiväkodit, koulut, sairaalat, hoivalaitokset, palveluasumisen yksiköt, varuskunnat ja vankilat).
- Myös henkilöstöravintolat, liikenneasemat ja matkailupalvelut ovat merkittäviä ruokapalveluiden tuottajia.

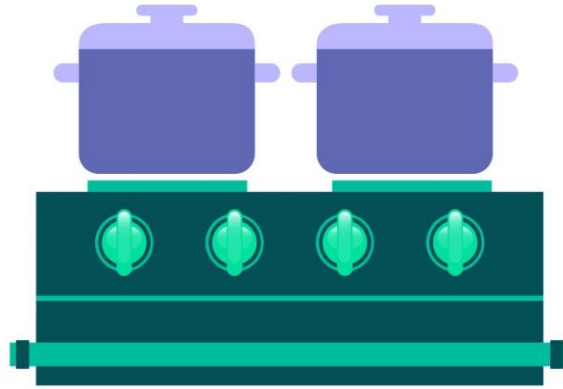
Lähde: Taloustutkimus, Horeca-rekisteri 2020

Annosten ja keittiöiden lukumäärä

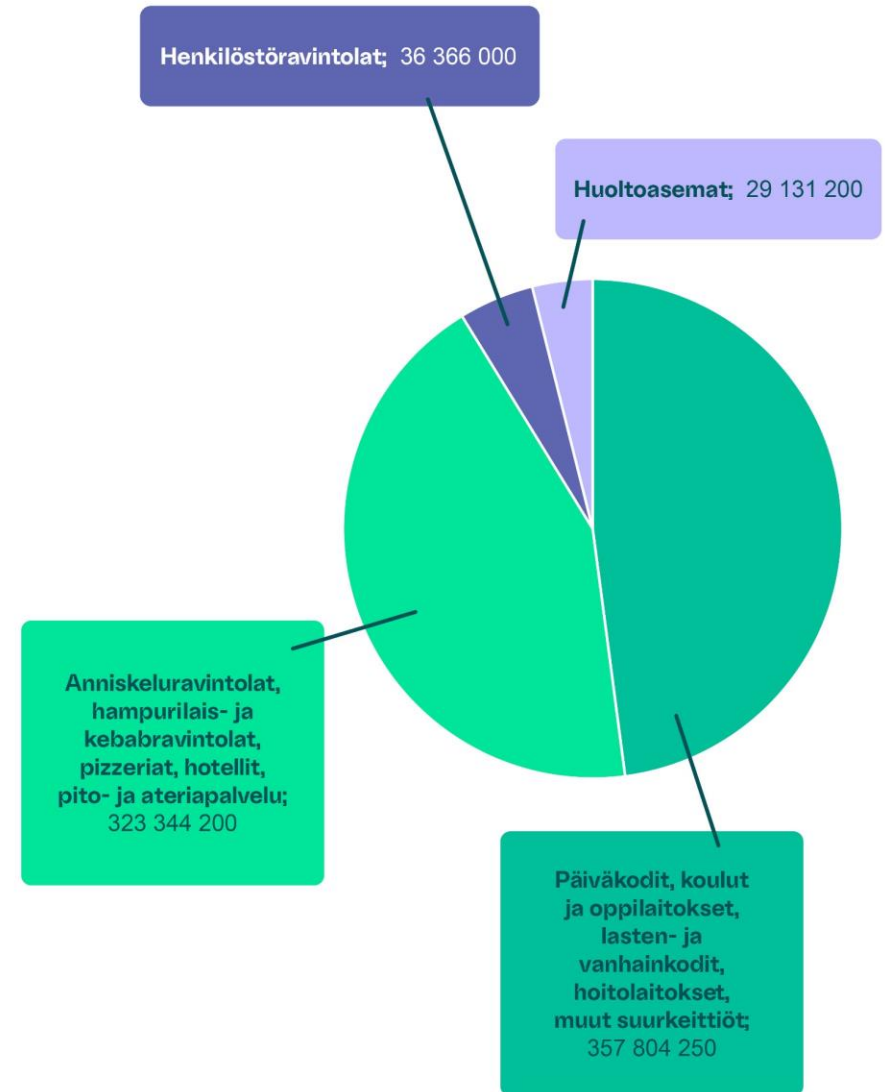
Annokset/vuosi

- 749 miljoonaa kpl (koko toimiala)
- 358 miljoonaa kpl (julkiset ruokapalvelut)

Keittiöiden lukumäärä

- 16 100 kpl (kaikki)
- 11 400 kpl (valmistuskeittiöt, pl. jakelukeittiöt)

Ydintehtävä ja toiminnan tavoitteet

Poolin ydintehtävänä on Huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain 8 d §:n mukaan huolehtia **toimiala- ja toimipaikkakohtaisesta varautumisesta**.

Ruokapalvelupoolin toiminnan tavoitteena on **turvata ja varmistaa riittävä ruokapalvelutuotanto ja ruokapalveluiden saatavuus vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa** osana elintarvikehuoltosektoria.

Pooli tukee erityisesti toimijoita, jotka tuottavat ruokapalveluita joko **lainsäädäntöön perustuen tai kriittisiksi luokiteltavien toimijoiden tarpeisiin**, ja joiden toiminta on vaikeasti korvattavissa vakavissa häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa.

Ruokapalvelupoolin toimenpiteet

- Osallistuu huoltovarmuuteen liittyvään suunnittelutyöhön
- Ylläpitää huoltovarmuuskriittisten yritysten ja toimipaikkojen tietokantaa (myös suojattavat kohteet)
- Ohjaa ja seuraa alansa yritysten varautumista
- Muodostaa sekä jakaa tilannekuvaa vakavissa häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa Huoltovarmuuskeskuksen antaman ohjeistuksen mukaisesti
- Suunnittelee yhteistyössä yritysten kanssa henkilöstön ja muiden voimavarojen käyttöä poikkeusoloissa
- Järjestää alan valmiuden ylläpitämiseksi harjoituksia ja koulutuksia
- Pitää yhteyttä muihin pooleihin varautumisjärjestelyjen yhteensovittamiseksi ja tarpeellisen tiedon vaihtamiseksi
- Tekee kansainvälistä yhteistyötä varautumisen edistämiseksi

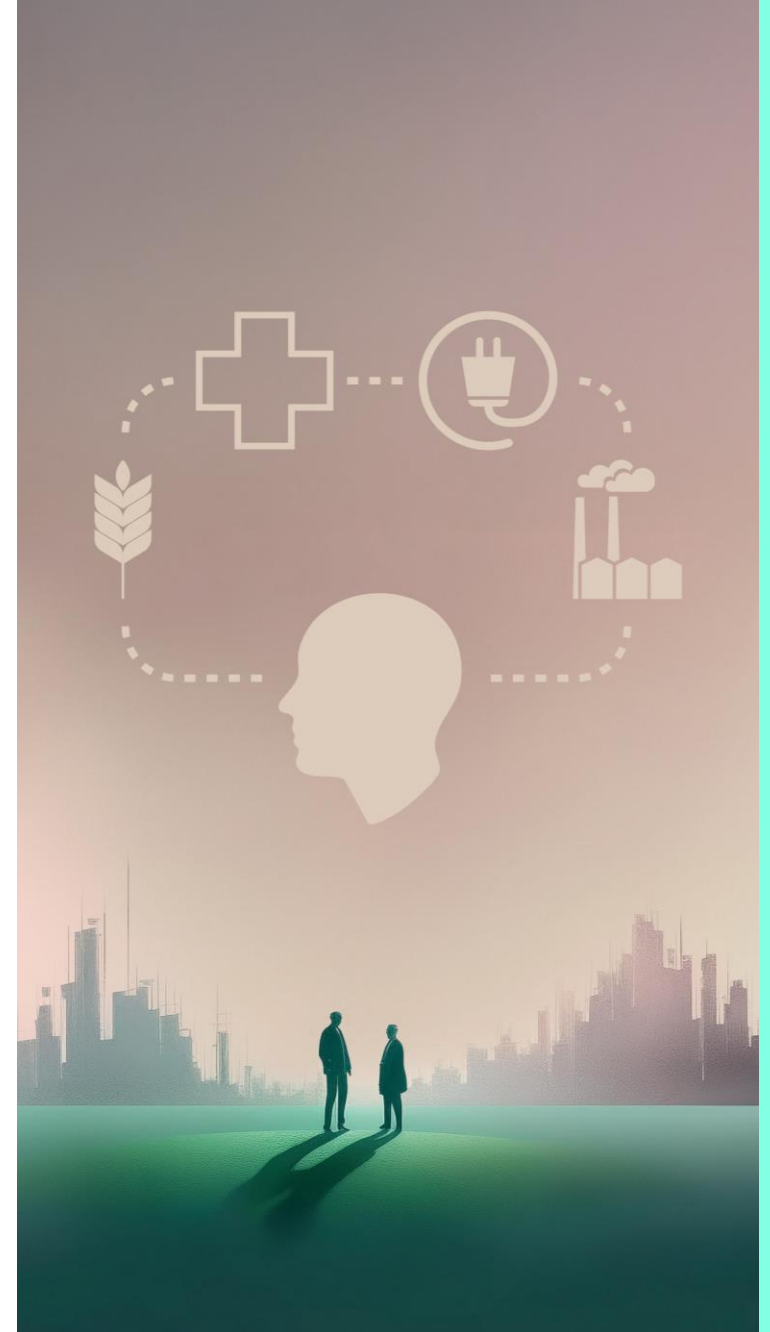
Toimialan tilanne

Ruokapalveluiden huoltovarmuus ja varautumien –selvityksen tuloksia

Selvityksen tavoitteet

- Ruokapalveluiden huoltovarmuus ja varautuminen -selvitys toteutettiin syksyllä 2024
- Tavoitteena oli
  - Tunnistaa varautumistoimia, joita alalla on toteutettu
  - Selvittää vahvuudet ja kehittämistarpeet
  - Selvittää, millaisia toiveita yrityksillä on poolitoiminnalle
- Selvitys perustuu verkkokyselyyn, jonka kohderyhmänä olivat hyvinvointialueiden ateriapalvelut ja otanta kaupunkien ja kuntien ruokapalveluista

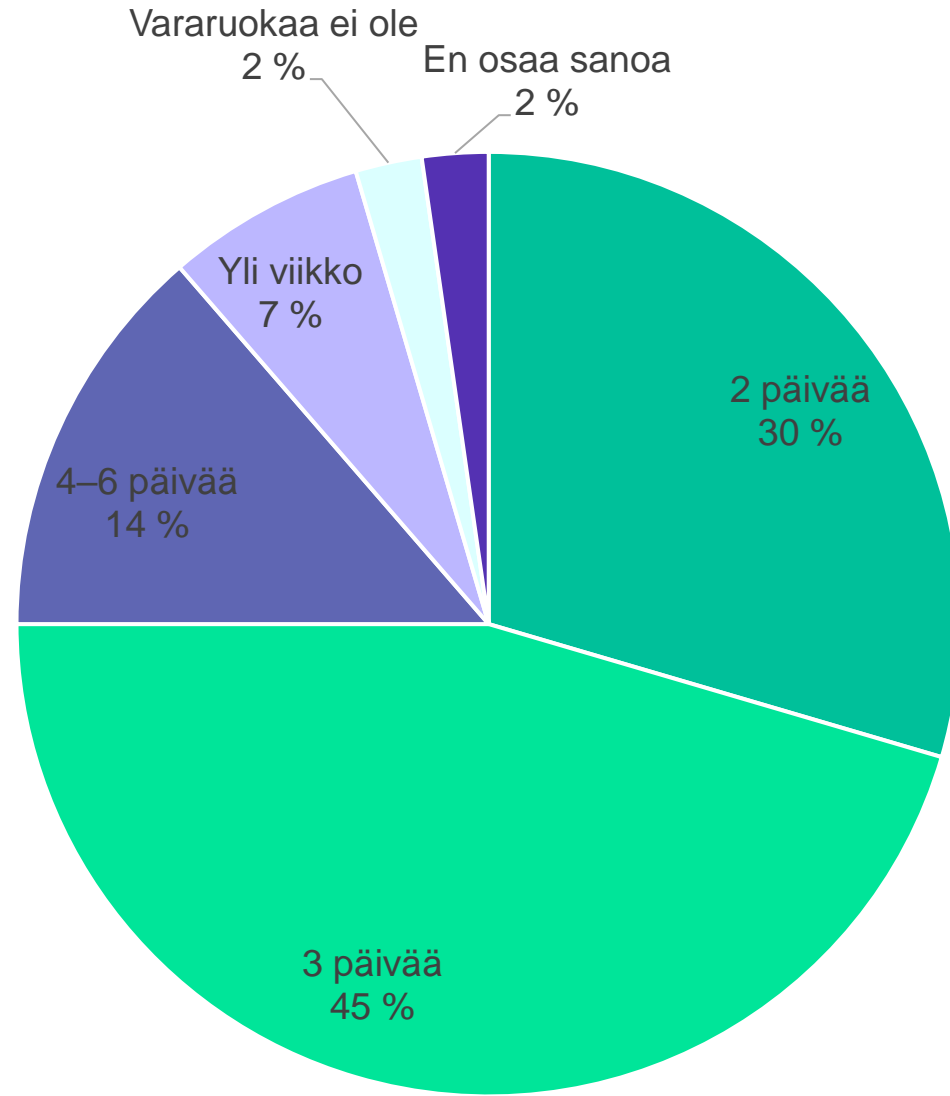
Toteutetut varautumistoimenpiteet

Vararuoka- järjestelyt

Kuinka pitkäksi aikaa
vararuokaa
on laskettu
ruokapalveluissa?

Alueellinen varautumisyhteistyö

- Kyselyyn vastanneista 77 % tekee yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa omalla alueella (kaupunki/kunta, hyvinvointialue ja raaka-aineiden toimittajat, kuljetuspalvelut)

Alueellisen yhteistyön toimintatavat (kyselyssä eniten nousseet)

- Yhteisiin harjoituksiin osallistuminen (esim. paikallispuolustus- ja AVIn harjoitukset)
- Valmiussuunnittelu ja riskienhallintatyö (esim. kaupungin kumppanien kanssa)
- Yhteistyökokoukset (esim. kaupunki, hyvinvointialue, ruokapalvelutuottajat)
- Sopimusten laatiminen kriisitilanteiden aikaisesta yhteistyöstä ateriapalvelujen tuottajien tai teollisuuden kanssa

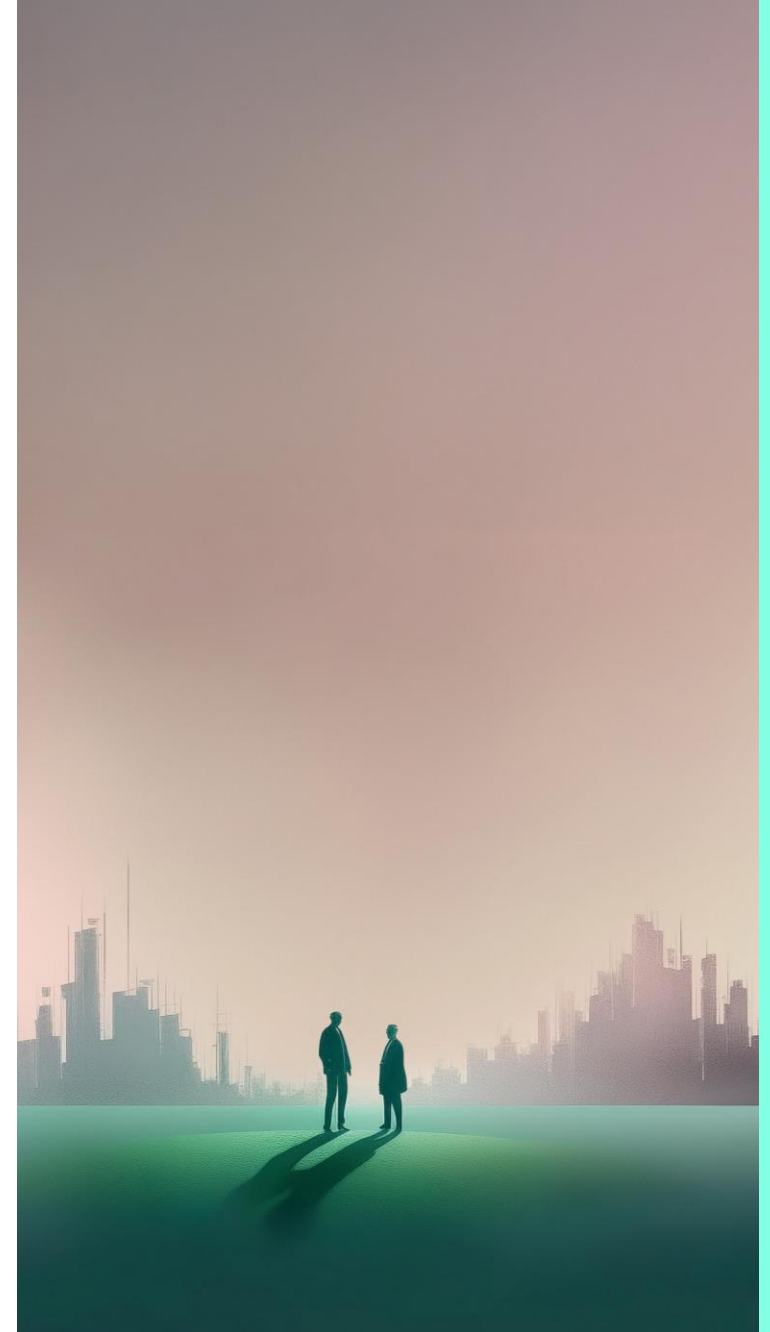

Kokemus alueellisen yhteistyön toimivuudesta vaihtelee

- Yhteistyö koetaan pääosin toimivaksi → parantamisen varaa on yhteydenpidon säännöllisyydessä ja aktiivisuudessa
- Kehitettävää on aluerajat ylittävässä toiminnassa (yhteiset harjoitukset, varautumiskeskustelut).
- Alueellisen varautumistyön edistämiseksi ollaan valmiita tekemään töitä ja alueilla on selkeä tahtotila rakentaa hyvin koordinoitua yhteistyötä.

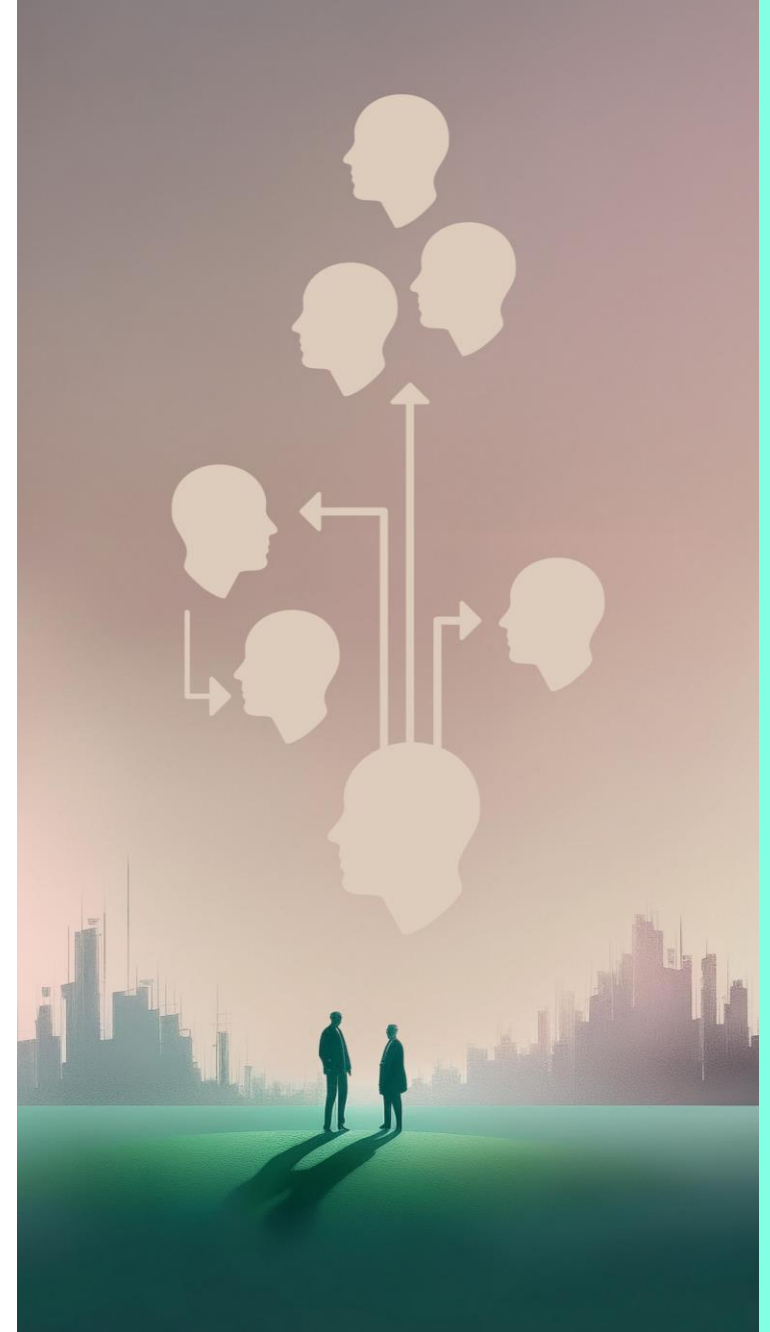
*”Tämän hetken tilanteeseen riittävä,
mutta suurempien poikkeusolojen suhteen ei.”*

Varautumisen vastuut ja organisointi

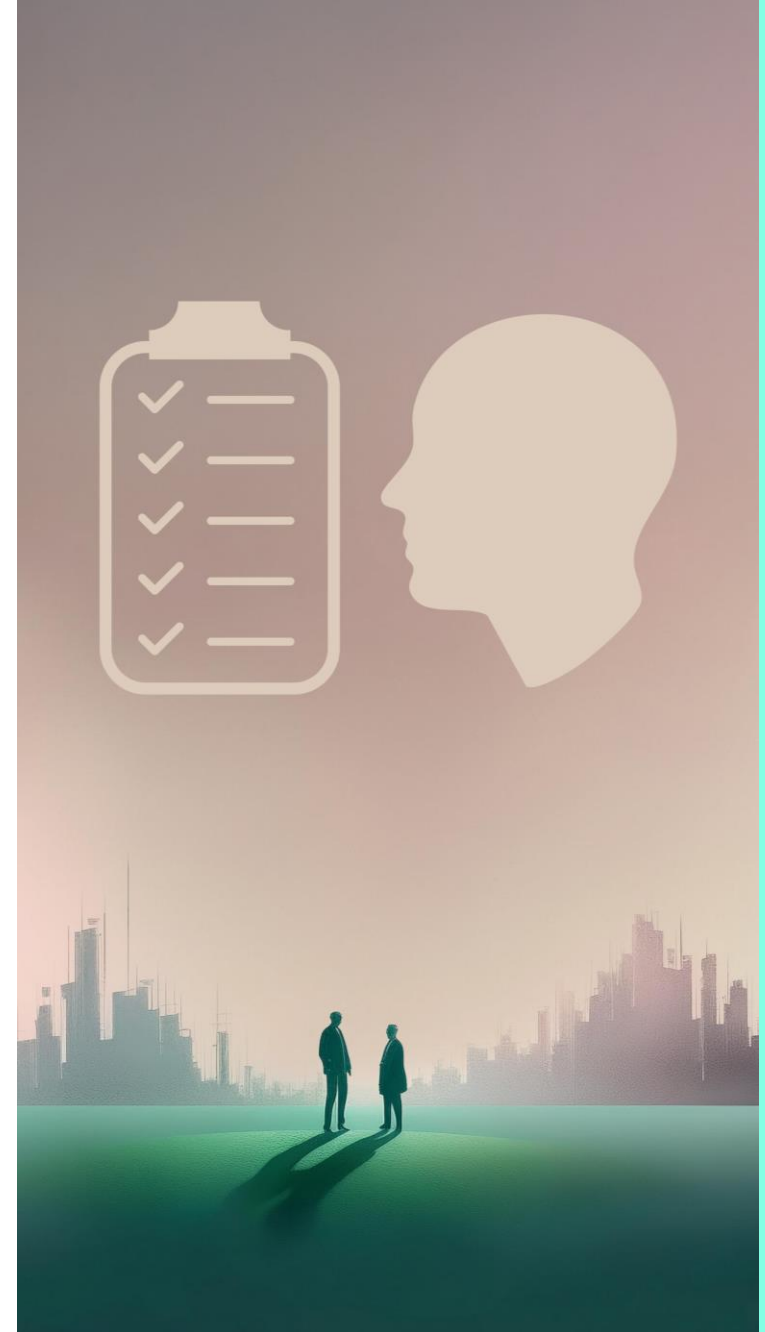
- Roolien ja vastuiden selkeys on avainasemassa onnistuneessa varautumisessa.
- Varautumisen vastuut koettiin oman organisaation sisällä selkeäksi
- Yhteistyö keskeisten kumppanien kanssa ei ole yhtä vakiintunutta → yli 50% vastaajista koki epäselvyyttä vastuunjaossa kumppaneiden välillä.
- Myös sopimuksellisen varautumisen toimeenpanossa ja seurannassa on kehitettävää.

Varautumisen organisoinnin kehittäminen

- **Yhteistyön ja kommunikaation parantaminen**
  - Tällä hetkellä voi jäädä tunne, ettei kokonaisuutta hallitse kukaan, kun on epäselviä kysymyksiä (esimerkiksi liittyen tilojen käyttöön todellisessa kriisitilanteessa.)
- **Vastuiden säännölliset tarkistukset**
- **Suunnitelmien päivittäminen**
- **Koulutus ja harjoitukset**
  - Käytännönläheiset harjoitukset ja koulutukset auttavat varmistamaan, että kriisitilanteissa kaikki toimijat tietävät roolinsa ja osaavat toimia tehokkaasti.
- **Yhtenäisten toimintamallien tarve**

Ruokapalveluilla on merkittävä rooli huoltovarmuuden turvaamisessa

- **Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (1: 2025)**
  - Elintarvikehuollon turvaamisella varmistetaan väestön ravinnon saatavuus, sen laatu ja turvallisuus.
  - Elintarvikehuolto on alkutuotannon, elintarvike- ja rehuteollisuuden, ruokapalveluiden sekä päivittäistavarakaupan ja jakelun muodostama kokonaisuus.
  - Väestön hyvinvoinnin kannalta tärkeiden elintarvikkeiden saatavuus sekä joukkoruokailun toimintaedellytysten jatkuvuus varmistetaan kaikissa turvallisuustilanteissa.
- **Huoltovarmuuden tavoitepäätös 568/2024**
  - Elintarvikehuollossa koko arvoketjun on toimittava → yhteistyö muodostuu toisiaan tukevista alkutuotannon, elintarviketeollisuuden, päivittäistavarakaupan ja jakelun sekä ruokapalvelutoimialan toiminnoista ja niihin tiiviisti liittyvästä viranomaisyhteistyöstä.
- **Huoltovarmuuskeskuksen strategia 2024 - 2027**
  - Strategia sisältää viisi painopistealuetta, jotka kohdistuvat keskeisiin turvattaviin huoltovarmuusintresseihin. Yksi näistä painopisteistä on elintarvike- ja vesihuolto → Ruoka ja vesi -ohjelma

Ruokapalvelupoolin rooli

Poolilta toivotaan

- Ohjeita, malleja, hyvien käytäntöjen jakamista
- Ratkaisuehdotuksia, jotka helpottavat toimijoiden omaa varautumissuunnittelua.
- Koulutusta huoltovarmuudesta ja varautumisen vastuukysymyksistä (esimerkiksi kuntien ja yhtiöiden vastuiden jakautuminen kriisitilanteissa)
- Mahdollisuutta yhteistyöhön ja verkoston laajentamiseen
- Koordinaatiota ja ohjaavaa tukea, jotta alan varautumista voitaisiin kehittää johdonmukaisesti ja kattavasti

Huoltovarmuusorganisaatio Ruokapalvelupooli

Virpi Kulomaa

Valmiuspäällikkö

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Puh. +358 40 5928 752

virpi.kulomaa@mara.fi

mara.fi

huoltovarmuuskeskus.fi

varmuudenvuoksi.fi